
Kyrkomötet Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2014:8

Vuxenkatekes

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2014:87 med förslaget att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att utarbeta en vuxenkatekes. Utskottet menar i likhet med motionären att det skett en försvagning av kunskapen om kristen tro och kristet liv. Utskottet biträder dock inte förslaget att ge i uppdrag till kyrkostyrelsen att utarbeta en vuxenkatekes. I vuxenundervisningens tjänst behöver olika slags böcker och även andra medier tas i bruk. Utskottet föreslår att kyrkomötet avslår motion 2014:87.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2014:87.

Motionens förslag

Motion 2014:87 av Axel W Karlsson, Skapa en svensk vuxenkatekes

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att skapa en svensk vuxenkatekes.

Bakgrund

Under åren 1983–1993 pågick det som kallades Svenska kyrkans bekännelsearbete. I det arbetet utgavs en stor mängd böcker om Svenska kyrkans evangelisk-lutherska identitet och om en tolkning av kristen tro i vår tid. Hur arbetet skulle bedrivas och vad slutresultatet skulle kunna bli diskuterades under bekännelsearbetets gång. I det sammanhanget pekades på de vuxenkatekeser som hade tagits fram inom de evangeliska kyrkorna i dåvarande Västtyskland och i Holland utifrån ett arbete delvis svarande mot Svenska kyrkans bekännelsearbete. I Särskilda beredningsutskottets betänkande 1987:5 angående en motion om bekännelsekommittén menade utskottet att en motsvarighet till de båda nämnda vuxenkatekeserna skulle bli ett värdefullt resultat av bekännelsekommitténs arbete. Utskottet ville dock inte binda upp det fortsatta arbetet till en viss form av slutlig redovisning. När Centralstyrelsen, på grundval av det beslut som fattades av 1987 års kyrkomöte, ledde in bekännelsearbetet i en ny fas talades också om en katekes. ”Det är naturligt att resultatet av det pågående arbetet med identitetsfrågorna och trostolkningen resulterar i en katekes för Svenska kyrkan som då [1993] presenteras.”

Det skriftliga slutresultatet av bekännelsearbetet blev dels *Lilla boken om kristen tro*, dels *Befrielsen – stora boken om kristen tro*. Den först nämnda var en till omfånget relativt liten skrift som kom ut i en stor mängd lokala editioner och stiftseditioner. *Befrielsen* karaktäriserades i Centralstyrelsens skrivelse 1993:4 som

en samtalsbok. Något arbete av motsvarande slag som bedrevs inom ramen för Svenska kyrkans bekännelsearbete har inte gjorts därefter.

Under senare år har kyrkomötet vid flera tillfällen behandlat motioner som med lite olika utgångspunkter har tagit upp frågor om vuxnas väg till kristen tro och om behov av att öka kunskapen om kristen tro. I betänkandet KI 2007:4 gällde frågan ett välkomstmateriel för dem som döps som vuxna och/eller inträder i Svenska kyrkan vid vuxen ålder. I det betänkandet pekade utskottet som ett användbart material på en bok från 2006 med ursprung i Göteborgs stift *Steg på vägen – en katekes för vår tid*. Om den boken sägs följande i betänkandet:

Den kristna tron förklaras på ett lättfattligt språk och kopplas ihop med vardagslivet. Boken väver ihop bibelordet, det kristna livet och trons grunder och ger god hjälp att förstå gudstjänsten och levandegöra densamma.

Genom att bifalla betänkandet KI 2009:7 *Kristen tro i en ny situation* gav kyrkomötet kyrkostyrelsen i uppdrag att planera och genomföra en satsning kring vuxnas väg till tro. Året därpå behandlades betänkandet KI 2010:10 *Öka kunskapen om kristen tro*. Kyrkomötet beslutade i enlighet med förslaget i det betänkandet att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda formerna för en satsning på kunskapsförmedling av kristen tro och då i första hand innebörden av varför vi firar jul och påsk i vårt land. Det var alltså ett mer specificerat uppdrag. Tillsammans med andra beslut som gällde undervisning för barn beslutade kyrkostyrelsen i juni 2012 om en gemensam satsning på undervisning och mission för alla åldrar. Satsningen, som går under benämningen Dela tro – dela liv, innebär att man ska initiera en gemensam process för kyrkans alla nivåer med fokus på församlingarnas arbete, stiftens främjande och den nationella nivåns stödjande uppgift. En redovisning av det påbörjade arbetet finns som bilaga till kyrkostyrelsens årsredovisning för 2013, KsSkr 2014:2.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2014:87.

Utskottet har ingen annan bedömning än motionären i frågan om att det har skett en försvagning av kunskapen om kristen tro och kristet liv. När det gäller hur den situationen ska hanteras är utskottet dock inte övertygat om att den lösning som motionären föreslår är den som ska väljas.

Som framgår av bakgrundsteckningen så fanns i ett skede av det mycket omfattande bekännelsearbetet 1983–1993 tanken att det skulle utarbetas en vuxenkatekes motsvarande den tyska evangeliska vuxenkatekesen. Detta kom dock inte till stånd.

En fråga av betydelse när man ska pröva förslaget om en vuxenkatekes är om det finns en rimligt enhetlig målgrupp. Motionären lyfter fram några användningsområden och därmed också några målgrupper, t.ex. konfirmand- och vuxenundervisning. Redan dessa båda exempel pekar enligt utskottets mening på svårigheterna med en vuxenkatekes. Kyrkans vuxenundervisning måste bedrivas bland personer med tämligen olika vana att arbeta med texter av det slag som behöver finnas i en vuxenkatekes vilken också, enligt motionen, ska kunna ha karaktär av handbok och referensverk. Tar man den tyska vuxenkatekesen som modell ser man att det skulle kunna bli fråga om ett mycket omfattande arbete. Den senaste upplagan av den tyska vuxenkatekesen är på 1 020 sidor. Naturligtvis skulle en svensk motsvarighet inte behöva vara lika omfattande men det krävs ändå en betydande arbetsinsats. Till detta kan komma svårigheter att komma överens i innehållsliga frågor. Vid en jämförelse

mellan Tyskland och Sverige finns anledning att notera att det är fråga om språkområden av mycket olika storlek. Detta ger olika förutsättningar för ett bokprojekt av det slag som vuxenkatekesen i Tyskland utgör. Sammantaget har utskottet funnit att övervägande skäl talar för att motionen inte ska bifallas.

Det finns behov av böcker, men även andra medier, som i vår tid framställer den kristna tron för vuxna personer. Det är inte alls på det viset att material av detta slag helt saknas. I bakgrundsteckningen pekas på ett arbete som har gjorts i Göteborgs stift. Såväl inom den kyrkliga organisationen på olika nivåer som genom enskilda och förlag produceras det bl.a. böcker som åtminstone sammantaget kan svara mot det redovisade behovet. Under utskottets överläggningar har noterats att det skulle vara värdefullt med en inventering av befintligt material. Detta kan behövas både som stöd för dem som arbetar med kyrkans vuxenundervisning och för att se om det finns luckor som behöver fyllas.

Ordet katekes ger för de allra flesta säkert associationer till Luthers lilla katekes, oavsett om man är närmare bekant med dess innehåll eller ej. Under utskottets överläggning har lyfts fram den nyöversättning av Luthers lilla katekes som kom 2011 och som finns tillgänglig som pdf-fil via internet:

(www.svenskakyrkan.se/default.aspx?di=811916). Det är inte bara en nyöversättning av katekesen utan där finns också en inledning, kommentarer och samtalsfrågor. Utskottet menar att denna folkbok, särskilt när den kommit i den nämnda nyöversättningen, fortfarande är en i många sammanhang användbar skrift.

Om tre år, alltså år 2017, firas reformationsjubileum. Det pågår planering från nationell nivå i samverkan med stiftet i frågan om hur reformationsjubileet ska firas. Avsikten är mer att kunna nå ut på ett brett plan med frågor om kristen tro i vår tid än att bara uppmärksamma en historisk händelse. Det kan också finnas anledning att peka på att projektet *Dela tro – Dela liv*, som utskottet tar upp i sitt betänkande TU 2014:1, har undervisning och lärande i alla åldrar som ett av sina främsta syften.

Under utskottets överläggningar har konstaterats att det ibland kan finnas en övertro på vad som kan åstadkommas med en eller flera böcker. Andra medier spelar allt större roll. De vidare frågorna om vad som är av betydelse för en fungerande vuxenundervisning går dock långt utöver det som ska och är möjligt att behandla i detta sammanhang. Utskottet vill här bara göra markeringen att det säkert är annat än brist på böcker som medfört sviktande kunskap om kristen tro och kristet liv i det svenska samhället.

Uppsala den 25 september 2014

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Anna Ekström, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Beslutande: Anna Ekström, ordförande, Britas Lennart Eriksson, Inger Wahlman, Roine Olsson, Anna Forssell, Emma Svensson, Emilia Lindstrand, Hans-Olof Andrén, Emma Hedlundh, Mattias Rosenquist, Sven Kerst, Anna-Lena Carlsson, Lisbeth Göranson, Anders Novak och Hanna Unger.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Johanna Andersson, Kent Karlsson, Bertil Murray, Ingrid Borgström, Kerstin Rossipal, Ann-Christin Alexius, Helena Elmqvist, Helena Björkman och Claes Björndahl.

Biskop Eva Brunne har deltagit i utskottets överläggningar.